

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика і техніка політологічних досліджень

Галузь знань

01 «Соціальні і поведінкові науки»

052 «Політологія»

Затверджено на засіданні
кафедри політології
Протокол № 2 від “31” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика і техніка політологічного дослідження
Викладач (-і)	Доцяк Ігор Іванович
Контактний телефон викладача	050 433 34 32
Е-mail викладача	i_docyak@ukr.net ; ihor.dotsiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 15.00 – 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>«Методика і техніка політологічних досліджень» є нормативним курсом для спеціальності "Політологія" і вивчається в першому семестрі IV року навчання. Вивчення курсу спрямовано на формування компетентностей щодо проведення прикладного політологічного дослідження та представлення його результатів.</p> <p>Вивчення цього курсу сприяє формуванню наукового світогляду, демократичної політичної культури, розумінню трансформаційних процесів у сучасному українському суспільстві та необхідності національної консолідації в умовах російської військової агресії. Практичні заняття, передбачені дисципліною, покликані забезпечити якісне самостійне формування студентами умінь критичного мислення, аналізу політичних процесів, здатності формулювати та відстоювати свої політичні та світоглядні позиції, політичній соціалізації особистості.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни – підвищення освітнього рівня, формування практичних навичок та вмінь для самостійного проведення політологічного дослідження. Навчальна дисципліна передбачає опанування певного дослідницького інструментарію, засвоєння методологічних парадигм політичної науки. Студенти в процесі вивчення курсу повинні оволодіти методикою та технікою політологічного дослідження, емпіричними методами збору, фіксації та обробки інформації, основами інтерпретації та оприлюднення результатів дослідження. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> основні методологічні підходи дослідження політичних явищ та процесів, які використовуються в сучасній політичній науці; особливості використання кількісного та якісного контент-аналізу при політологічному дослідженні інформаційних джерел; характер використання методу моделювання для прогнозування розвитку політичних процесів; особливості узагальнень та типологізації в результаті обробки даних політологічного дослідження; способи і форми подачі отриманої в результаті дослідження інформації, особливо у вигляді графічних зображень; характер написання, види та вимоги до підсумкових документів політологічного дослідження; 	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p> <p>ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p>	

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми

Спеціальні компетентності:

СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти володітимуть наступними компетентностями:

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних

до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

Уточнені результати:

- здатність використовувати кількісні та якісні методи проведення прикладного політологічного дослідження;
- вміння застосовувати соціологічні методи вивчення політичних явищ та процесів, зокрема анкетування, інтерв'ювання, фокусоване групове інтерв'ю;
- проводити моделювання розвитку відносин політичних акторів;
- аналізувати політичні процеси та функціонування політичних інститутів, як на місцевому так і на загальноукраїнському рівні;
- застосовувати теоретичні знання в процесі роботи в дослідницькій групі;
- на належному науково-теоретичному рівні готувати підсумкові документи політологічного дослідження.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
VII	052 політологія	IV	Н	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	прак. заняття	сам. роб.	
Тема 1. Методика і техніка політологічних досліджень як навчальна дисципліна.	2	2	8	
Тема 2. Сутність наукового пізнання. Особливості та види політологічного дослідження.	2	2	10	
Тема 3. Методологічні підходи політологічного дослідження.	4	4	12	
Тема 4. Методика, методологія та техніка політологічного дослідження	2	2	10	
Тема 5. Система організації та проведення політологічного дослідження	2	2	8	
Тема 6. Інформаційна база політологічного дослідження	2	4	12	
Тема 7. Аналіз документів в дослідженні політичних явищ і процесів.	4	2	10	
Тема 8. Використання соціологічних методик у дослідженні політичних процесів та ситуацій	4	4	12	
Тема 9. Експертні оцінки в дослідженні політичних явищ та процесів..	2	2	8	
Тема 10. Вивчення політичних процесів за допомогою прикладного моделювання	2	2	10	
Тема 11. Використання методу ухвалення рішень для аналізу політичних ситуацій та процесів.	2	2	10	
Тема 12. Аналіз даних та підготовка підсумкових документів політологічного дослідження	2	2	10	
	ЗАГ.:	30	30	120
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль (50 балів) Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів : <ol style="list-style-type: none"> 1) усні відповіді на семінарських заняттях – 20 балів (4 оцінки на семінарських заняттях); 2) індивідуальна робота: участь у проведенні польового етапу політологічного дослідження – 20 балів; 3) відповідь на тестові завдання – 10 балів; <p>підсумковий контроль (50 балів) – Підсумковий контроль – іспит (травень 2024 р.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Письмова робота (в білеті по 4 питання, з яких 1-3 (теоретичні) оцінюються максимально по 15 балів, четверте - тестове – 5 балів. Загальна кількість – 50 балів . 			

	Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.
Вимоги до участі у польовому етапі дослідження	З метою отримання практичних навиків проведення політологічного дослідження студенти залучаються до роботи у якості інтерв'юера для опитування респондентів. При дотриманні методики дослідження, вчасному та якісному заповненні анкет робота оцінюється у 18 – 20 балів; при помилці у маршруті опитування та параметрах вибірки – 10 - 18 балів, при помилці у маршруті опитування, параметрах вибірки та якості заповнення анкет – 6-9 балів, при наявності всіх перелічених проблем та порушення хронологічних рамок дослідження – 0 – 5 балів.
Практичні заняття	Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, <ul style="list-style-type: none"> • 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. • 4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. • 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. • 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.
Підсумковий контроль	підсумковий контроль (50 балів) – Підсумковий контроль – іспит (травень 2024 р.): <ul style="list-style-type: none"> • Письмова робота (в білеті по 4 питання, з яких 1-3 (теоретичні) оцінюються максимально по 15 балів, четверте - тестове – 5 балів. Загальна кількість – 50 балів . Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.
8. Політика навчальної дисципліни	
<p>Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>	

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються

Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

1. Байме К. Політичні теорії сучасності / Клаус фон Байме Пер. З нім. М.Култаєвої та М.Бойченка. Київ: Стилос, 2008. 396 с
2. Бурдяк В.І. Теоретичні і методологічні проблеми політологічних досліджень. Част. I – II Чернівці: Рута, 2007. 56 с.
3. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика /В. П. Горбатенко. К.: Генеза, 2006. 400 с.
4. Доцяк І.І. Методика і техніка політологічних досліджень: Навчально-методичний посібник для студентів. Напрямок підготовки 052 «Політологія». Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. 38 с.
5. Кирилюк Ф. М. Новітня політологія / Ф. М. Кирилюк. К. : Центр учбової л-ри, 2009. 564 с.
6. Короткий оксфордський політологічний словник / Пер. з англ.; За ред.І. Макліна, А.Макмілана. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. 620 с.

7. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
8. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
9. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навчальний посібник ; за заг. ред. В. І. Бортнікова. –2-ге вид., випр. та доп. Суми : Університетська книга. 2023.646 с.
10. Паніото В., Харченко Н. Методи опитування: Підручник. К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.
- 11.

Викладач _____ Ігор ДОЦЯК